

Győr Megyei Jogú Város városi Drogstratégiája a 2016-2020 közötti időszakra

„Hiszek az emberekben. Hiszek erejükben, hogy egymást segítsék és mindenhol dacolva éljenek. Hiszek az átlagemberek átlagon felüli tetteiben. Hiszem, hogy mindig van mit remélni - hacsak egy szebb holnapot is -, és hogy a remény a leghatásosabb drog a világon.”

/Jodi Lynn Picoult/

Győr talán az egyedüli olyan magyarországi város, amelyben 1994 óta, nagyjából 5 éves periódusokban a droghelyzet monitorozására, nyomon követésére standardizált, nemzetközileg elfogadott kérdőívekkel folynak vizsgálatok. A drogfogyasztás jellegzetességeiben bekövetkezett változások, tendenciák 20 évre visszamenően rendelkezésre állnak. Az előző vizsgálatok eredményeinek összevetését is tartalmazó, 2014-es városi droghelyzet felmérésnek, az Európai Unió 2013-2020-as időszakra szóló, kábítószer elleni stratégiája és 2013-2020-as Nemzeti drogellenes stratégia fő irányainak valamint az előző 5 éves városi drogstratégia végrehajtása tapasztalatainak figyelembe vételével készült a 2016-2020-as időszakra szóló városi drogstratégia.

Az előkészítésben három szakmai munkacsoport közreműködött a prevenció, a kínálatcsökkentés valamint a terápia, ártalomcsökkentés területéhez kapcsolódóan.

A kábítószer-piac rapid változásai újabb és újabb kihívásokat jelentenek a helyi társadalom számára is. Nemzetközi vizsgálatok /ESPAD/¹ magyarországi eredményei alapján megállt az illegális szerek korábbi években tapasztalt folyamatos növekedési üteme, illetve a „hagyományos”, legális és illegális szerek esetében kismértékű csökkenés tapasztalható, de még mindig igen elterjedtek a magyar fiatalok körében. Ugyanakkor a csökkenés mértéke elmarad az Európai Unió országok átlagától.

A dohányzás ugyan mérséklődött a fiatalok körében, de a rendszeres dohányzást kevesebben tartják veszélyesnek, mint 4 évvel ezelőtt. Alkoholt kevesebb alkalommal fogyasztanak, de egyszerre nagyobb mennyiséget.

A vizsgálat adatai szerint növekedett a viselkedési addikciók körébe tartozó problémás internet és problémás online játék használat a vizsgált 9-10. évfolyamosok körében.

Az illegális szerek fogyasztásának elterjedtsége is csökkent az elmúlt 4 évben, ugyanakkor az új típusú designer drogok használata új kihívást jelent.

Az új pszichoaktív szerek /a továbbiakban: ÚPSZ/ 2010-2016 között dinamikusan növekvő mennyiségben vannak jelen az országban. Az uniós átlagnál nagyobb az elterjedtségük Magyarország mellett Lengyelországban, és a Balti államokban, ami két tényezőre vezethető vissza. Egyrészt pénzügyi okai vannak, hiszen ezek a szintetikus anyagok nagy mennyiségben, olcsón előállíthatók, másrészt az említett országokban a klasszikus szerhasználatnak nincs olyan múltja. Az ÚPSZ nehezebben detektálható, az újabb és újabb szerek hatása pedig nem ismert, ezért fogyasztásuk kockázata nagyobb, mint a már ismert, tiltólistán szereplő kábítószerké.

A jogi szabályozás visszásságai miatt a kábítószerpiacon elérhető anyagok köre folyamatosan változik. Amint az egyik szer felkerül a tiltólistára, szinte azonnal egy másik lép a helyébe.

¹1 ESPAD - „Európai iskolavizsgálat a fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásairól” nemzetközi kutatássorozat, amely az iskolában tanuló 16 éves fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásait és annak változását vizsgálja. A hazai adatfelvétel a 8-9-10. évfolyamokon tanuló diákok országos reprezentatív mintáján készült.

Megjelenése óta 600 új anyagot azonosítottak Európában. E folyamat eredményeként, amire egy adott szerrel kapcsolatban sikerül releváns információhoz jutni, már újabb, ismeretlen készítmények töltik be a tiltólistára helyezett anyagokkal keletkező piaci rést. Ráadásul az adott szerek neve és hatásmechanizmusa állandóan változik.

Az ÚPSZ két nagy csoportja a szintetikus kannabinoidok és a katinon származékok. Bár a vonatkozó kutatások visszaszorulása következtében kevés objektív információ áll rendelkezésre, a dizájner drogok használóirol megállapítható, hogy a klasszikus szerek fogyasztóihoz képest a húsz éven aluli fiatalok felülreprezentáltak. A kezelési igény korábban jelentkezik, kiemelkedően magas az intenzív – heti, de akár napi többszöri – használók aránya, egyre gyakoribb jelenség az intravénás bevitel (KCKT 2015). Ezzel összefüggésben az addiktológiai problémák mellett a sürgősségi/ klinikai toxikológiai és a pszichiátriai kezelési igények száma is növekedést mutatott az elmúlt években.

Amíg a szintetikus kábítószeres elterjedésének káros hatásai a középosztálybeli fiatalok vonatkozásában leginkább a szórakozás, a partikultúra világában jelennek meg, addig a marginalizált csoportok esetében a mindennapi életbe való szerves beépülés veszélyét hordozzák magágukban.

A korai beavatkozásra az alkohol esetében 5 év, a heroinnál 1 év, az ÚPSZ vonatkozásában mindössze 1 hónap áll rendelkezésre. Ez új kihívást jelent, amely miatt az éberségre, a megelőzés hatékonyságának, továbbá a kezelés hozzáférhetőségének és eredményességének, valamint a kínálatcsökkentés hatékonyságának növelésére van szükség.

Mivel a szerhasználat és az addiktív viselkedés szorosan összefügg a társadalmi státusszal, és a társadalmi kirekesztettség mértékével, a családi, iskolai és baráti kapcsolatok meglétével, minőségével, ezért a közösségi alapú, az esélyegyenlőséget elősegítő, a különböző szektorok együttműködésén alapuló beavatkozásokról várható eredmény.

Misszió A helyi társadalom szereplői felelősséget vállalnak a Győrben élők egészségesebb életfeltételeinek kialakításában, támogatják a családokat elsődleges szocializációs szerepük eredményesebb betöltésében, együttműködnek a szermentes életforma, attitűd megerősítésében, a drogmegelőzésben és a szerhasználattal összefüggő problémák hatékonyabb kezelésében, társadalmi kárai enyhítésében.

Vízió Az egészséget támogató helyi döntések és azok végrehajtását szolgáló beavatkozások következtében az egészségesebb élet feltételei tovább javulnak Győrben, a városban élők körében növekszik az egészséget értéként kezelő, egészségtudatos, önmagáért és közösségéért tenni, felelősséget vállalni képes lakosság aránya, bővül az egyéneket, családokat támogató, együttműködő közösségek száma.

I. PREVENCIÓ

A prevenció általános céljai

- A fiatalok egészséges testi, lelki fejlődésének elősegítése, a közösségek alakulásának, értelmes szabadidő eltöltésnek a megismertetése, támogatása.
- Az érintettek nagyobb számban való elérése a városban, különböző szintereken megvalósított programok által (szülők, fiatalok, segítők).
- Gyermekek és serdülőkorú pszichés problémák korai észlelése és kezelésbe vételük elősegítése.
- A droghasználat terjedésének mérséklése:
 - A fiatalok dohányzásának kezdete tovább tolódjon későbbi életkorra, mint ahogyan a legutóbbi felmérés értékeléséből kiderült az elmúlt négy évről.

- Az alkohol fogyasztásának kezdetét szintén későbbi időpontra tolni, a kulturált alkoholfogyasztási szokások megismertetését, a fiatalkori részegség megelőzését elősegíteni
- A 2009-2014-es időszakban nem emelkedett a droghasználók száma. Cél, hogy ezt a továbbiakban is tartani lehessen, esetleg a 2016-2020-as drogellenes stratégia időszakában a tendencia elinduljon a csökkenés felé. Erősíteni szükséges a fiatalokban, hogy kövessék a nagy többség (Győrben a fiatalok mintegy 70 %-a nem próbálja ki az illegális drogokat) hozzáállását.
- A droghasználat alakulásának monitorozása, a tendenciák további nyomon követése, értékelésének felhasználása a további feladatok, teendők meghatározása céljából.

A prevenció szintereken kitűzött célok:

1. Család

- A drogmegelőzés indirekt stratégiájaként a szülők, különösen az édesanyák mentálhigiénés, lelki és szellemi támogatása szükségességének hangsúlyozása. Ennek érdekében fontos a szülők tájékoztatása különböző csatornákon gyermeknevelési feladataikról – szeretetteljes családi légkör, kötődés, egészséges fejlődés biztosítása, nevelési elvek, szabályok kialakítása, fegyelmezés, példamutatás, drogmentes életmód. Lehetséges fórumok: szülésre felkészítő tanfolyamok, védőnők személyes ráhatása, védőnők által szervezett csoportfoglalkozások pl. Baba-mama klubok, kórházi és CSVSZ védőnői tevékenységek, család- és gyermekjóléti tevékenységek, óvodai, iskolai szülő értekezletek, művelődési házak - egészségügyi és szociális intézmények - civil szervezetek bevonásával gyermekneveléssel foglalkozó rendezvények, közösségi terek illetve szülőklubok létrehozása, fenntartása, információs kiadványok, internetes fórum.
- Olyan programok megvalósítása szükséges, melyek alkalmasak a szülői készségek megerősítésére (tréningek, tanácsadások, beszélgetések).
- Védőnői jelenlét, támogatás, segítségnyújtás erősítése.
- Hátrányos helyzetben levő szülők segítése az újonnan felálló család- és gyermekjóléti szolgálatok munkatársai által.
- A szülők képviselőinek biztosítása a Győr Városi KEF-ben.
- Szülők a szülőkért hálózat kialakításának támogatása a szülői munkaközösségeken keresztül.
- Drogproblémával küzdő szülők önszorgató csoportja működési feltételeinek megteremtése, támogatása

2. Óvoda

- Óvodáskorú gyerekek szüleinek szervezett programokon, rendezvényeken annak tudatosítása, hogy a gyermek nevelése, egészségvédelme, értelmes szabadidő biztosítása, káros anyagoktól mentes életre nevelése elsősorban a család hozzáállásától, mintaadásától, határozott elvárások, értékrend megfogalmazásától függ, és a szülők felelőssége. A köznevelési intézményekben dolgozók, illetve segítő szervezetek dolgozói ebben mindenkor támogatják a szülőket.
- Óvodapedagógusok, óvodai dolgozók felkészítése a szülőkkel való eredményes konzultációra, konfliktuskezelő-képesség, az egyéni megküzdő képesség fejlődését befolyásoló programok vezetésére.
- A komplex, folyamatos, eredményméréssel egybekötött óvodai egészségfejlesztési programok kialakításához, megvalósításához szakmai segítségnyújtás.
- Az óvodapedagógusok képviselőinek biztosítása a városi KEF-ben.

3. Iskola

- Az iskolai egészség- illetve drogstratégiák elkészítésének, a teljes körű iskolai egészségfejlesztés programjának támogatása, végrehajtásának segítése, nyomon követése, értékelése.
- Az egészségnevelés, személyiségfejlesztés, droprevenció hangsúlyosabbá tételének kezdeményezése, támogatása a pedagógusképzésben helyi szinten (Apáczai kar).
- A helyi felsőoktatási intézmények hallgatóinak bevonása a kutatásba és prevencióba (szakdolgozati témajavaslat és konzultáció, pályázat) az egészségfejlesztő-mentálhigiénés, diplomás ápoló, szociális munkás, művelődés szervező, szociálpedagógus, tanító, illetve jogászképzésben részt vevő hallgatók számára.
- Pedagógus továbbképzések (lehetőleg tantestületi), tréningek támogatása – egészségfejlesztés, személyiségfejlesztés, konfliktuskezelés, mentálhigiéné, kiegészítő megelőzés, káros anyagok (indokolatlan gyógyszerhasználat, dohányzás, alkohol, kábítószer) témakörökben.
- Iskolai drogügyi koordinátorok képzésének, továbbképzésének megvalósítása és munkájuk támogatása a város valamennyi oktatási intézményében.
- Az iskola-egészségügyben dolgozó szakemberek, helyi ifjúságsegítők, droprevenció szakemberek munkájához szükséges szakmai és anyagi feltételek biztosításában közreműködés.
- Diákönkormányzatokkal való együttműködés kialakítása, erősítése, tevékenységük szakmai támogatása, programjaik nyilvánosságának elősegítése.
- Klubhelyiségek biztosítása diákok számára társas összejövetelek céljára.
- Társas támogató programok, baráti társaságok, szabadidős csoportok kialakulásának elősegítése az oktatási intézményekben és lakóterületen, hogy lehetőleg minden gyerek tartozzon valamilyen közösséghez (egy gyerek – egy közösség).
- Az érettségi feltételeként bevezetett 50 órás közösségi szolgálat tevékenységei között a prevenciót elősegítő feladatok ajánlása kapjon nagyobb hangsúlyt, a generációk közötti kapcsolatok építését elősegítő programokkal együtt.
- Kortárs-segítők képzése és támogatása az oktatási intézményekben.
- Honlap fejlesztés, valamint az informatikai eszközök igénybevétele az oktatási intézményekben dolgozók és tanulók napra kész tájékoztatása érdekében.
- Az önkormányzat oktatási- kulturális- és sport- egészségügyi- és szociális területeinek hatékonyabb együttműködése az ifjúsági drogproblémák megelőzése és kezelése érdekében.
- Iskolai egészségnevelési és droprevenció tervek megvalósítására pályázati támogatás kiírása a KEF részéről.
- Drogmegelőzési pályázatokban való részvétel támogatása diákoknak, prevencióval foglalkozó szakembereknek, ifjúsági szervezeteknek.
- Tanórán kívüli programok szervezésének segítése, támogatása
 - Drogellenes rendezvények
 - Egészségvédelmi nap, hét, hónap megszervezésének támogatása
 - Városi sportrendezvények, ingyenes sportolási lehetőségek a klubszintű verseny és szabadidősporton kívül
 - Kulturált, drogmentes szabadidő eltöltési, szórakozási lehetőségek támogatása
 - Kortárs segítők hazai és nemzetközi találkozóiin való részvétel támogatása.
- Tapasztalatcsere és együttműködés további, rendszeres szervezése az oktatásban és egyéb területeken dolgozó szakemberek között városi szinten – pl. városrészi fórumok, jó gyakorlatok bemutatása, Egészségfejlesztő Klub működtetése.
- Szakmaköziség erősítése az iskolai prevencióban, helyi teamek alakítása (különböző szervezetekből való szakemberekkel) a tapasztalatcsere, együttműködés és módszertani kultúra fejlesztése érdekében.

4. Szabadidős színterek

- Elsősorban a helyi közösségek erőforrásaira támaszkodva olyan közösségi tevékenységek feltételei megteremtésének szorgalmazása, támogatásának elősegítése a különböző szakmai szervezetek közötti párbeszéd elősegítésével, melyek erős és vonzó alternatívát jelentenek a fiataloknak a káros anyagok használatával, illetve a droghasználattal szemben.
- A szabadidő szervezés terén működő intézmények, szervezetek tevékenységének ösztönzése, támogatása
- Ifjúsági közösségek alakításához a feltételek biztosítása, ifjúsági klubok létesítése
- Az önszervező közösségek kialakulásának elősegítése és az önkéntes segítői rendszerek támogatása
- Közösségi programok, egyházak közösségi munkájának motiválása, támogatása
- Ifjúsági szervezetek, szolgálatok drogellenes tevékenységének ösztönzése, támogatása
- Egészséget támogató szabadidősport népszerűsítése, a lehetőségek ismertetése, szélesebb kör számára a hozzáférés biztosítása. Sportlétesítmények szabadidősport céljaira való használatának elősegítése.
- Sportegyesületekkel együttműködés a sport egészségvédő, drogmegelőző szerepének erősítése érdekében, és a „tisza sport” szakmai támogatása céljából.
- Lakótelepi szabadidősport események kezdeményezése, lehetőség szerinti támogatása, rendszerességének szorgalmazása.
- Biztonságos szórakozóhelyek megteremtése. A szórakozóhelyek folyamatos ellenőrzése a jogszabályok betartatása érdekében.

5. Munkahely

- A munkahelyek egészséget támogató törekvéseinek ösztönzése.
- Munkahelyi drogpolitikák illetve prevenciós programok kidolgozásának elősegítése.
- Munkahelyi egészségfejlesztési tervek, drogstratégiák kidolgozásához szakmai ajánlás készítése.
- A munkahelyi egészségfejlesztésben, drogmegelőzésben meglévő jó gyakorlatok terjesztése, azok kialakulásának elősegítése.

6. Internet, médiumok

- Kommunikációs terv kidolgozása a célcsoport hatékonyabb elérése érdekében.
- A szülők, a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, és a fiatalok információkkal való folyamatos ellátása internetes csatornákon keresztül és a közvetlen hozzáférés biztosítása, közösségi oldalakon való megjelenés támogatása a minél szélesebb körben való elérés érdekében.
- A helyi média munkatársaival való együttműködés kialakítása, a témával kapcsolatos műsorok, cikkek készítésének szorgalmazása, támogatása, szakmai segítségnyújtás, fiatalok bevonásával.
- Média szakemberek szakmai felkészítése, támogatása, tájékoztatása.
- Média események, programok, műsorok és sorozatok ajánlása szülőknek, fiataloknak, szakembereknek.
- Információs kiadványok készítése szülőknek, fiataloknak, és fiatalokkal foglalkozóknak
- A fiatalok által használt internetes csatornák jobb kihasználása a fő célcsoport elérésére, a Városi Diákfórum /a továbbiakban: VDF/ és más ifjúsági csoportok bevonása a korosztály által használt internetes felületek tartalmának, arculatának kialakításába.

- A középiskolások és egyetemi hallgatók közösségi szolgálaton illetve önkéntes kurzuson keresztül történő bevonása a kortárssegítő képzésbe, utógondozásba, illetve a kortárssegítő tevékenységekbe.

7. Gyermekvédelmi és gyermekjóléti intézmények és szervezetek

- A gyermekvédelmi intézményekben élő gyermekek és fiatalok egészségfejlesztésének, közösségépítésének, családi életre nevelésének és a szerhasználat elkerülésére irányuló magatartásformák, szabadidős tevékenységek támogatásának elősegítése, mert ebben a célcsoportban még nagyobb szükség van rá, mint a köznevelési intézményekben, a célközönség szocializációs hátrányai miatt. Ezért szükséges az intézményekben dolgozók, nevelők segítése, támogatása.
- Prevenációs módszertani ajánlás kidolgozása a droghasználat szempontjából, befolyásolhatóságuk miatt fokozottan veszélyeztetett, fogyatékossgal élő fiatalok neveléséhez, a velük foglalkozó szakemberek számára.
- A család- és gyermekjóléti intézmények munkatársainak támogatása a széleskörű prevenációs tevékenységük során szakmailag, a társzervekkel történő együttműködésben, és a finanszírozás terén.
- A prevenációs területen dolgozók számára szupervízió lehetőségének biztosítása.

8. Büntető igazságszolgáltatás intézményei

- A büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartottak számára személyiségfejlesztő, drogprevenációs programok szervezésének segítése, szakmai támogatása önkéntes segítők bevonásával.
- Erősíteni szükséges a szakmai együttműködést a segítő, támogató intézmények és a büntetés végrehajtásban dolgozók között, a fogvatartottak szabadon bocsátását követő társadalmi beilleszkedés elősegítésére, a szerhasználat megelőzése érdekében. (munkaügyi hivatal, pártfogói felügyelet, civil szervezetek, helyi közösségek)
- A pártfogók segítése a neveltek körében, a droghasználat megelőzését célzó foglalkozásokon.
- Ezen a szinten különösen fontos a hasznos szabadidő eltöltés, a munkára felkészítő programok és azt ezt segítő képzések, pl. művészeti terápia, stb.

Drogprevenációs tevékenységek tervezése

CÉLCSOPORT	CÉL	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	ELÉRÉS SZÍNTERE	INDIKÁTOROK
várandós anyák	megfelelő fizikális, stabil mentális állapot elérése, elegendő ismeret, hogy gyermeknevelési kérdésekben is felkészülten várják babájuk születését	önismeret fejlesztése, stressz kezelési, kommunikációs, konfliktuskezelési készség fejlesztése, szabálykövetés, keretadás, rendszer a mindennapokban, asszertivitás, egészségkultúra, egészségmagatartás fejlesztése	szülőképzés, védőnő által szervezett csoportfoglalkozások, családsegítő által szervezett csoportfoglalkozások (speciális szükségletű csoportoknak)	szolgáltatók száma, képzések, csoportfoglalkozások száma, azokon résztvevők száma, feedback
óvodások	fizikálisan és személyiségében is egészséges kisgyerekek kerülnek az iskolába	egyetemes értékek (jó/rossz) közti különbségtevés, egészségmagatartás bevezető, önismeret, önuralom, kommunikációs, konfliktuskezelési, stressz kezelési készség fejlesztése, játék, játszás tanulás	óvodai foglalkozások, rendezvények, szülői értekezlet, óvodában is megjelenő szociális munkásokon keresztül	a témakört érintő foglalkozások száma, résztvevő óvodások száma, szülői értekezleteken részt vett szülők száma, felvetett témák száma
általános iskolások	testi - lelki egészség megőrzése, helyes életvezetés elsajátítása, függőség elkerülése, absztinens attitűd megerősítése, áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzése	készségfejlesztés: önismeret, önértékelés, kommunikációs, konfliktuskezelési, stressz kezelési és döntéshozatali készség fejlesztése	osztályfőnöki órák, iskolai egészségfejlesztési órák, szabadidős foglalkozások, kortárssegítő képzés, SzínStér, mediációs alkalmak, iskolában is megjelenő szociális munkásokon keresztül	egészséget, megelőzést célzó tanítási órák száma, résztvevő tanulók száma, szabadidős foglalkozások száma, kortárssegítő képzések száma, képzéseken résztvevők száma, SzínStér létszámadatai

CÉLCSOPORT	CÉL	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	ELÉRÉS SZÍNTERE	INDIKÁTOROK
középiszolások	testi - lelki egészség megőrzése, helyes életvezetés elsajátítása, függőség elkerülése, absztinens attitűd megerősítése, áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzése	készségfejlesztés: önismeret, önértékelés, stressz kezelési és döntéshozatali, kommunikációs, konfliktuskezelési készség fejlesztése	osztályfőnöki órák, iskolai egészségfejlesztési órák, szabadidős foglalkozások, kortárssegítő képzés, SzínStér, mediációs alkalmak, iskolában is megjelenő szociális munkásokon keresztül	egészséget, megelőzést célzó tanítási órák száma, résztvevő tanulók száma, szabadidős foglalkozások száma, kortárssegítő képzések száma, képzéseken résztvevők száma, SzínStér létszámadatai
speciális szükségletű csoportok (pl. hátrányos szociális háttérrel rendelkezők, családban van drogfogyasztó, értelmileg sérült, gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő stb.)	helyes életvezetés elsajátítása, függőség elkerülése, áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzése, testi-lelki egészségre való törekvés (rehabilitáció), élményközpontú prevenciós anyag kidolgozása értelmileg sérült fiataloknak	önismeret, önuralom, kommunikációs és konfliktuskezelési, stressz kezelési és döntéshozatali készség fejlesztése, attitűdök fejlesztése sajátélmény foglalkozásokon keresztül	óvodai, iskolai foglalkozások, gyermekvédelmi bentlakásos intézmények, szabadidős színterek, gyermekjóléti és családgyógyászati által szervezett programok, SzínStér, a speciális nevelési igényű fiatalokkal foglalkozó intézmények gyógypedagógusai, civil szervezetek	megelőzést célzó foglalkozások/tanítási órák száma, résztvevő gyermekek/tanulók száma, szabadidős foglalkozások száma, kortárssegítő képzések száma, képzéseken résztvevők száma, CSGYK programjainak száma, résztvevők száma, SzínStér létszámadatai
óvodapedagógusok	Képviselő a városi KEF-ben. Érzékenyítés a probléma iránt, módszertani felkészültség. Szülők elérése az óvodán keresztül, érzékenyítésük	önismeret, kommunikációs és konfliktuskezelő, stressz kezelő képesség fejlesztéséhez módszertani eszköztár bővítése, kiegészítő megelőzés, asszertív viselkedés	óvodai csoportfoglalkozások, szülői kapcsolattartás	óvodai csoportfoglalkozások száma, szülők számára szervezett programok száma, résztvevők száma, szülői konzultációk száma

CÉLCSOPORT	CÉL	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	ELÉRÉS SZÍNTERE	INDIKÁTOROK
tanítók, tanárok	Szaktantárgyaik tanítása közben használják ki az adódó lehetőségeket a diákok nevelésére, érzékenyítésére, készségeik fejlesztésére, attitűdök formálására	önismeret, kommunikációs és konfliktuskezelő, stressz kezelő képesség fejlesztéséhez módszertani eszköztár bővítése, kiegészítő megelőzés, asszertív viselkedés, élménypedagógiai eszköztár bővítése	iskolai tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, képzések	megelőzést célzó tanórák száma, résztvevők száma, tanórán kívüli foglalkozások száma, résztvevők száma, pedagógusok számára szervezett képzések száma, résztvevők száma, feedback
szülők	Képviselő a városi KEF-ben, érzékenyítés a probléma iránt, módszertani felkészültség.	önismereti, kommunikációs, konfliktuskezelési és stressz kezelő készségek fejlesztése, kiegészítő megelőzés	szülőképzés, védőnő, családsegítő által szervezett csoportfoglalkozások (speciális szükségletű csoportoknak)	képzési programok száma, résztvevők száma, CSGYK csoportfoglalkozások száma, résztvevők száma
szociális munkások	drogproblémák megelőzésére, kezelésére felkészülés	addiktológiai, prevenciós ismeretek, módszerek megismerése, kiegészítő megelőzés	előadások, képzések	előadások, képzések száma, résztvevők száma
gyermekvédelemben, családgondozásban dolgozók	drogproblémák megelőzésére, kezelésére felkészülés	addiktológiai, prevenciós ismeretek, módszerek megismerése, kiegészítő megelőzés	előadások, képzések	előadások, képzések száma, résztvevők száma
orvosok	gyógyszerfelírásban, mulasztások igazolásában szigorúbb fellépés az egészségtudatosság és a drogmegelőzés érdekében, attitűdformálás az altatók, nyugtatók felírásával kapcsolatban, gyermekkori depresszió, mentális problémák korai felismerése	drogprevenciós és addiktológiai ismeretek és készségek, attitűdformálás az altató, nyugtató felírásokkal kapcsolatban, a gyermekkori problémák felismeréséhez kompetenciák, készségek	Alapellátási Szabadegyetem, továbbképzések	alkalmak száma, résztvevők száma, feedback, előadások/témák száma, bevont együttműködő partnerek száma, minősége

CÉLCSOPORT	CÉL	FEJLESZTENDŐ TERÜLET	ELÉRÉS SZÍNTERE	INDIKÁTOROK
védőnők	drogproblémák/ függőségek hatékonyabb kezelésére felkészülés, gyermekkori depresszió, mentális problémák korai felismerése	addiktológiai ismeretek, eljárásmodok, a gyermekkori problémák felismeréséhez kompetenciák, készségek	előadások, képzések	alkalmak száma, résztvevők száma, feedback, előadások/témák száma, bevont együttműködő partnerek száma, minősége
média képviselői	a lakosság érzékenyítése érdekében tájékoztató, felvilágosító cikkek, műsorok, rendezvényekről való tájékoztatás megjelenése a médiában	a médiában nagyobb teret adni a prevenciónak, helyes életvezetés, szabadidő eltöltés témájának, pozitív, követendő példák bemutatása	kommunikációs terv, kapcsolattartás a média munkatársaival	a témában megjelenő cikkek, tudósítások, riportok, műsorok, internet
egyházak képviselői	együttműködés a prevencióban működő szervezetekkel	együttműködő és kapcsolattartó, kommunikációs készségek fejlesztése	városi KEF fórumok, rendezvények	fórumok száma, résztvevők száma, rendezvények száma, résztvevők száma
civilek	együttműködés a prevencióban működő szervezetekkel	együttműködő és kapcsolattartó, kommunikációs készségek fejlesztése	workshopok, rendezvények	workshopok száma, résztvevők száma, rendezvények száma, résztvevők száma
rendőrök	a GYVT jelzőrendszeri tagjaként, a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés fejlesztése, a jelzések időben, adekvát helyre történő megtétele	a jelzőrendszeri tagok kompetenciáinak, és kompetencia határainak a megismerése	jelzőrendszeri tagokkal szervezett megbeszélések, és a szakmaközi megbeszélések	megtartott megbeszélések száma, résztvevők száma

II. KÍNÁLATCSÖKKENTÉS

A kínálatcsökkentés a kábítószerhez való hozzáférés csökkentését célozza a termelők, az importőrök, és a kereskedők elleni fellépés segítségével. Intézményrendszere: az Ügyészség, Bíróság, Rendőrség, NAV, Büntetés-végrehajtás.

- Csökkenteni kell a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények számát, javítani kell a kínálatcsökkentést célzó beavatkozások hatékonyságát. Csökkenteni kell a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét a városban.

- A schengeni külső határszakaszokon (ideértve a légi határt is) fokozni kell a kábítószer-bűnözéshez kapcsolódó csempészszerű elkövetési magatartások elleni fellépést olyan integrált metodika révén, amelyben a Rendőrség bűnügyi és határrendészeti szolgálati ága, valamint a NAV is megfelelően együttműködik. Emellett, tekintettel a meglévő és tovább bővülő schengeni belső határszakaszokra, fokozni szükséges a vonatkozó mélységi ellenőrzési tevékenységet.

- A legális nemzetközi áruforgalom szerepe növekszik, mivel a postai és csomagküldő szolgáltatásokat a csempészek egyre intenzívebben veszik igénybe. Ennek érdekében javítani kell a bűnüldöző szervek és ezen ágazat szereplői közötti együttműködést tapasztalatsere, képzés, együttműködési megállapodások, rendszeres egyeztető fórum létrehozása révén.

- Fejleszteni kell az érintett hazai rendészeti szervek közötti, illetve az egyes szakterületek közötti kommunikációt és információcserét, továbbá az együttműködés hatékonyságát.

- A sikeres és kellően elrettentő, megfelelő visszatartó erőt képviselő büntetőeljárások érdekében javítani kell a rendészeti szervek és az igazságügyi hatóságok együttműködését.

- A kínálat-csökkentésben résztvevő szervezetek együttműködése, kínálatcsökkentéssel kapcsolatos elköteleződése, szemléletváltozása javuljon. Minden érintett szereplő aktívabban kapcsolódjon be az információáramlásba.

- A kínálatcsökkentés feladatait végző szervezetek képviselői számára megfelelő fórum létrehozása.

- A rendvédelmi szerveknél és a büntetés végrehajtásban dolgozó szakemberek képzése, ismereteik szintre hozása, folyamatos bővítése. Speciális, belső képzés az állomány részére, hogy felismerje a szert/szerhasználatot, ill. a fogyasztóval való bánásmód érzékenyítése céljából.

- A Telefontanú ingyen, a bejelentő nevének megadása nélkül hívható 06/80/555-111-es központi számának népszerűsítése a lakosság körében, a felderítés hatékonyságának fokozása, növelése érdekében.

- A felderítéshez szükséges technikai háttér, tárgyi feltételek színvonalának javítása, az ellenőrzéshez szükséges főbb hatóanyagokat kimutató gyorsteszt alkalmazása, az ellenőrzést végzők megfelelő mennyiségű gyorstesztekkel való ellátása.

A kábítószeres terjesztésre alkalmas területek folyamatos feltérképezése és figyelemmel kísérése, rendőri jelenlét biztosítása a fertőzött területeken.

A Polgárőrség aktív szerepvállalása a terjesztés felderítése, akadályozása terén.

Javítani kell a helyi közbiztonság általános helyzetét.

- A közterületi jelenlét és ez által az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében jelentős mértékben növelni kell az illetékességi területen működő polgárőrszervezetekkel és egyéb rendészeti feladatokat ellátó személyekkel történő szolgálatteljesítési órák számát.

- A közterületen elkövetett bűncselekmények megelőzése, megszakítása, elkövetőinek elfogása, továbbá az egyéb bűncselekmények elkövetőinek elfogása érdekében a kapitányságon a közterületi járőrszolgálat megszervezése során kiemelt figyelmet kell fordítani az aktuális bűnügyi helyzetet tartalmazó térkép általi szolgálatszervezésre, útiránytervek célirányos kijelölésére.

- A közterületen szolgálatot ellátó rendőri állomány részletes és hasznosítható információkkal rendelkezzen a területen élő, ott rendszeresen megforduló elkövetőkről, az általuk használt járművekről, vélt vagy valós tartózkodási, továbbá kedvelt szórakozóhelyeikről.

- A Rendőrkapitányságon az eddiginél sokkal célirányosabb titkos információgyűjtő, egyéb adatszerző és titkos adatszerző tevékenységet kell folytatni a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények hatékonyabb felderítése érdekében.

A különböző hatóságok (Rendőrség, ÁNTSZ, Fogyasztóvédelem, NAV) együttes, célirányos, ellenőrzéseinek összehangolása, gyakori megvalósítása.

- A közterületen, nyilvános helyen – elsősorban iskolák és környékük – történő fogyasztás és terjesztés, közúti szállítás megakadályozása érdekében végrehajtott ellenőrzések gyakoriságának növelése.

- Ki kell dolgozni a Győri Rendőrkapitányság és a Győr Megyei Jogú Város Közterület Felügyelet és a Mezei Őrszolgálat Győri intézménye beosztottaival történő közös járőrszolgálat megteremtésének lehetőségét, módszertanát.

A mezőőrök érzékennyé tétele, bevonása a cannabis származékok ültetvényeinek felszámolásába.

- A meglévő erőforrások jobb szervezésével, az együttműködés összehangolásával növelhető a rendvédelmi szervek időbeli és területi jelenléte, melyek különösen a közterület-felügyeletet, a rendőrséget és a polgárőrséget érintik.

A drog által fertőzött területeken valósuljon meg a rendszeres rendőri, közterület-felügyelői, polgárőri jelenlét.

- A vádemelés elhalasztása, a vádemelési és ítélezési gyakorlat monitorozása.

- A vádelhalasztás és a gyógykezelés eredményességének figyelemmel kísérése a drogfogyasztók esetében (elterelés intézménye).

- A szórakozóhelyekre vonatkozó helyi jogszabályok, működési engedélyek kiadására vonatkozó előírások átvizsgálása és megvitatása. A meglévő működési engedélyek felülvizsgálata.

- Szigorúbb hatósági ellenőrzés a nem dohányzók védelméről szóló törvény, valamint a 18 éves korlát (dohánytermékkel, alkohollal történő kiszolgálás) betartását érintően.

- A szabadidős színterek, szórakozóhelyek, a diszkók és környékének fokozott ellenőrzése a fogyasztás, terjesztés, illetve diszkó balesetek megelőzése céljából. Az ellenőrzések a társszervek bevonásával történjenek (NAV, ÁNTSZ, fogyasztóvédelem, helyi önkormányzat, polgárőrség, rendőrség, tűzoltóság). A gyakoriság növelése különösen a nyári hónapokban fontos a higiéniai, egészségügyi, tűzbiztonsági, működési és fogyasztóvédelmi feltételek, számlaadási kötelezettség stb. betartásának ellenőrzése céljából.

III. KEZELÉS, TERÁPIA, REHABILITÁCIÓ

Az addiktológiai ellátások piramisa

A 2015-2020-as városi drogellenes stratégia egyik fontos célja a kliens szükségleteihez illeszkedő, az „addiktológiai piramis”² minél több elemét magába foglaló ellátórendszer működésének fejlesztése, hiányzó elemeinek megteremtése, valamint a lehetséges szinergiák megteremtése az egyes fokozatokon belül és között. Az addiktológiai ellátások piramisa nem más, mint egy manapság használatos szakmai kifejezés, amely a prevenció mellett azokat az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat is rendszerezi, amelyek az addiktológiai probléma megelőzésére és kezelésére irányulnak. A progresszív ellátást tükröző, strukturált megközelítés két alsó lépcsőjén a megelőzés szerepel: az univerzális és a célzott prevenció. Felsőbb szintjein helyezkednek el az ellátási formák. Az egyes szintek elvileg a kliens útját követik az ellátórendszerben, leképezve egy „drogkarrier” kezelési igényét, állomásait: a problémás szerhasználattól a felépülésen át a re-integrációig. Ideális esetben a kliens számára térben és időben valamennyi szolgáltatás elérhető, tehát nem kell sokat utaznia, és nincsenek hosszú, többhónapos várólisták.

² Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai Pszichológiai Kar Pszichológiai Intézet, „Közösségi alapú (drog) prevenció és egészségfejlesztési programok tervezése”, Akkreditációs szám: T-05-047/2011, 2015. március 19-20-21., tréner: Dr. Felvinczi Katalin

Helyzetjelentés

Az addiktológiai ellátórendszer Magyarországon sok helyen „lyukas”, ami azt jelenti, hogy térben és időben korlátozott egyes szolgáltatások elérhetősége. Minél több szolgáltatás érhető el egy térségben (50 km-es körzetben), annál nagyobb esély van a szenvedélybetegség hatékony kezelésére.

Az elmúlt évek szakpolitikája nem kedvezett a terület fejlődésének, sok forrást kivontak a területről, számos szolgáltatás megszűnt, vagy a fennmaradásért küzd. A szakemberek körében nem ritka jelenség a kiégés, a pálya-elhagyás vagy külföldre vándorlás, vagy a tudományos karrier választása. Mindemellett vannak az országban példaértékűen működő rendszerek, modellek, jó gyakorlatok”.

Az egyik ilyen ellátási forma az integrált intézmény, amely ugyanazon fenntartó által működtetett több típusú ellátást foglal magába. A közös fenntartó számos konkrét előny mellett szinte automatikusan szinergikus hatást is indukál. Az ellátás kliensbarát, mert a betegutak egyértelműek, sokkal könnyebb a „kézből-kézbe adás”, a továbbirányítás, így kevésbé esélyes, hogy a kliens „elveszik” a szolgáltatók tengerében, valamint a párhuzamosság esélye is kisebb. Mindemellett költséghatékonyabban lehet működtetni az ilyen típusú ellátásokat. A fenti ellátási formák önmagukon belül is sok nehézséggel küzdenek, az egymás közötti együttműködés pedig esetleges, személyfüggő, nem mindig magától értetődő, emiatt a kliens „elveszhet” a rendszerben. A külön fenntartó által működtetett szolgáltatóknak mindig nagyobb energiát kell fordítani az együttműködésre, és a forrásokért való küzdelemben saját – akár egymással ellentétes érdekeket kell képviselniük, ami ugyancsak csökkentheti a rendszer hatékonyságát. Győrben minden szolgáltatás külön fenntartóval rendelkezik, ezért az integrált rendszer alanyi előnyei nem jutnak érvényre.

Bár a szenvedélybetegek kezelés-ellátásában számos elem megtalálható Győr városban, az igazán hatékony és rugalmas ellátást biztosító integrált, komplex ellátás rendszer szinten hiányosságokkal küzd, a működő elemeket az addiktológiai piramis mentén vizsgálva.

Szakpolitikai irányok

A Nemzeti Drogellenes stratégia 2016. év végéig szóló szakpolitikai programja³ szerint az addiktológiai problémával küzdő gyermekek és serdülők kezelésének és ellátásának megfelelősége érdekében javítani kell a gyermek- és fiatalkorúak addiktológiai ellátását szolgáló intézményrendszerhez való hozzáférést. Különösen a gyermek- és ifjúságaddiktológiai szakellátás vonatkozásában szükséges konkrét lépéseket tenni a helyi ellátórendszerben.

A szakpolitika értelmében kiemelt figyelmet kell fordítani az új pszichoaktív szerek okozta problémákra. Át kell tekinteni az új pszichoaktív anyagok elterjedtségével, összetételével, fogyasztási mintázataival kapcsolatos tapasztalatokat, valamint megoldási alternatívákat kell meghatározni a probléma megelőzésére és kezelésére vonatkozóan, továbbá támogatni és ösztönözni kell a modellértékű beavatkozásokat. A problémát helyi akciótervek segíthetik kezelni a város különböző szinterein, ezek ösztönzésére volna szükség. Ennek beindítására külön „Designer drogok” munkacsoport/fórum beindítására volna szükség.

A szakpolitikai program szerint hatékonyabbá kell tenni a KEF drogmegelőzési tevékenységét helyi programok támogatásával, továbbá a drogprobléma kezelésében érintett területen dolgozó szakemberek szemléletformálásával, képzésével.

³ 1. melléklet a 2010/2015. (XII. 29.) Korm. határozathoz

Lobbitevékenység

Fontos, hogy az ellátórendszer helyi szakemberei, a KEF tagok, a szakmai szervezetek képviselői tagjai legyenek minél nagyobb számban országos szintű szakmai és érdekképviseleti szervezeteknek (pl. Magyar Drogprevenációs és Ártalomcsökkentő Szervezetek Szövetsége, Magyar Addiktológiai Társaság, Kábítószerügyi Civil Koordinációs Testület stb.), a témával kapcsolatos konferenciákon, fórumokon a győri szervezetek képviseljék magukat, valamint hogy legyen megfelelően hatékony lobbierő a szakpolitika befolyásolására. (pl. Kábítószerügyi Tanács) a szakmai irányító és felügyeleti szervvel (NRSZH) való együttműködésen túl.

Mindemellett szükség volna átfogó minőségügyi rendszer bevezetésére, amely folyamatosan lehetővé tenné az ellátás színvonalának monitorozását, a „betegutakat”, ügyfél-elégedettséget.

Az ellátási piramis Győrben

Célzott prevenció

Az addiktológiai piramis legalsó szintjén a 2015 márciusában elindult Partisegély szolgáltatás a biztonságos szórakozást segíti a győri szórakozóhelyeken. A szerhasználat szempontjából veszélyeztetett fiatalokra irányul a tevékenység, amelynek fontos eleme a korai ártalomcsökkentés. A szolgáltatást a SzínStér (Magyar Máltai Szeretetszolgálat), a város alacsonyküszöbű intézménye koordinálja, amelyet a központi források hiánya okán a városi KEF jelentős mértékben támogat. A szórakozóhelyeken végzett prevenció-ártalomcsökkentő tevékenység iránt a szolgáltatás másfél éve alatt a győri fiatalok rendkívül nyitottak voltak, a szolgáltatással kapcsolatos attitűd nagyon pozitív volt. A rendszeres jelenlét eredménye pedig a magas kontaktszámokban mutatkozik meg.

A Partisegély szolgáltatás a „korai kezelésbe vételt” segítheti hatékonyan, tehát azt, hogy egy problémás szerhasználó mielőbb kezelésbe kerüljön a szerhasználat okozta ártalmak minimalizálásával.

A célzott prevención belül elterelést a TÁMASZ Krízis Drogambulancia és a Szent Cirill és Method Alapítvány RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat végez. A RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat a megnevezett prevenció színtereken aktív szakmai tevékenységet nyújt, a szenvedélybetegséggel érintetteknek alacsonyküszöb jelleggel egyéni konzultációs lehetőséget biztosít. Az alapítványnál két önsegítő csoport működik, a Rába AA Csoport és a Gamma Gt.

Mivel a szolgáltatás nem intézményesült, így nincs folyamatos finanszírozása, ezért az utóbbi években folyamatos fenntartási nehézségekkel küzd. A központi források elvonása a területről jelentősen csökkentette a releváns pályázati forrásokat. Hosszú távon szükség volna a fenntarthatóság megteremtésére, különös tekintettel a szolgáltatás lokációjára, amely a városnak a szegregáció által érintett, az olcsó designer drogok által különösen veszélyeztetett részén működik (Kossuth utca).

Alacsonyküszöbű ellátás, megkereső programok

Az ellátási piramis következő szintjén található az alacsonyküszöbű ellátás, ahol a kliensek anonim módon kérhetnek segítséget. Ezen ellátás célja a kontaktus-teremtés, a veszélyeztetett és nehezen elérhető kliensek felkutatása, valamint egészségügyi és/vagy szociális ellátásokba irányítása.

Győr városában 2009. óta a Máltai Szeretetszolgálat Nyugat-Dunántúli Régiója működtet szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása intézményt „SzínStér” néven. A szolgálat alapvetően szabadidő-eltöltési alternatívát kínál a fiatalok számára, de szolgáltatásai, nyitva tartási ideje illeszkedik a célcsoport speciális igényeihez. A pszichoszociális intervenció, a személyre szabott figyelem kiemelt jelentőségű az ellátás, de a prevenció területén is, mert a leggyakrabban krízis, vagy családi probléma viszi a szerhasználat felé a fiatalt. A drop-in (toppanj-be!)⁴ funkciójú szolgáltatások elérhetővé tétele fokozná a veszélyeztetett célcsoport ellátásba jutásának esélyeit. A SzínStér munkatársai rendszeresen végeznek az intézményen kívüli megkereső programot a nehezen elérhető célcsoport felkutatása érdekében kliensekre, valamint oktatási, egészségügyi és szociális szakemberekre vonatkozóan egyaránt.

A Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai utcai szociális munka keretében foglalkoznak a gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett cselekvőkkel.

Az alacsonyküszöbű szolgáltatások esetében gyakran szembesülni kell azzal, hogy a kiszűrt, problémás eseteknél nincs a kliens számára a közelben elérhető ideális ellátási forma (pl. tinikre specializált kórházi ellátás, rehabilitációs intézet, szenvedélybetegek nappali ellátása).

Az alacsonyküszöbű szolgáltatás a rendkívül kedvezőtlen állami finanszírozás miatt folyamatosan küzd a fennmaradásáért, mert az állami normatíva nem fedezi a költségeket, ami jelentős hiánnyal terheli a civil fenntartót. A pályázatokból nyert kiegészítő források pedig esetiek, nem biztosítanak folyamatosságot. Szükség volna tehát arra, hogy stabilizálódjon a helyzet, a hosszú távú, biztonságos működés feltételeit megteremtésével.

Drogambulancia/járóbeteg ellátás

Az addiktológiai piramisban az ellátórendszer további részét képezi az addiktológiai ambulancia és a járóbeteg-gondozó. Győrben a TÁMASZ Krízis Drogambulancia várja az addiktológiai problémával küzdőket immár a Petz Aladár Megyei Oktató Kórház /a továbbiakban: PAMOK/ felújított Magyar úti szárnyában. Emellett addiktológiai gondozó is fogadja a betegeket.

Addiktológiai osztályos ellátás

Győrben a PAMOK pszichiátriai osztálya keretében történik az addiktológiai problémával küzdők ellátása, az addiktológiai osztály újrászervezése napirenden van. Az addiktológiai szakterület komoly kihívásokkal küzd, nehéz megszervezni az ellátást, első sorban a szakemberhiány miatt.

Országos jelenség, hogy a fiatal kliensek nem járják be a piramis egyes elemeit, hanem gyakran egyből a helyi sürgősségi betegellátó osztályon kerülnek kapcsolatba az ellátórendszerrel, detoxikáció céljából. Az SBO-n megjelenő problémás szerhasználatból fakadó helyi kezelési igény mértékéről nem áll rendelkezésre pontos információ.

Kiemelt cél lehet az egészségügyi és a szociális rendszer együttműködésének fejlesztése.

Közösségi programok

A piramis következő szintjén találhatóak a közösségi programok, amely Győrben közösségi ellátás formájában valósul meg. A Magyar Vöröskereszt Győr-Moson-Sopron Megyei Szervezete fenntartásában 2012. január 1. óta működik a Szendélybetegek Közösségi Ellátó Szolgálat, amely alapszolgáltatásként működik. Az ellátás célja, hogy a szenvedélybetegek integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve re-integrálódjanak a közösségbe.

⁴ Nyitva tartási időben, előzetes bejelentkezés nélkül be lehet jönni az intézménybe, gyakorlatilag a kliens igénye szerint.

Védett szállások és munkahelyek

Védett szállások és védett munkahelyek meglétét 2015. óta nem segítik a törvényi feltételek, nincs rá állami finanszírozás, helyette a támogatott lakhatás igényelhető, amely anyagi támogatást jelent legfőképpen, szemben a korábbi komplexebb formákkal. Ezek hiányában a felépülés nehezebb, a visszaesés kockázata magasabb.

A munkaerő- piacról kiszorult és munkaképességeiben korlátozott felépülők életesélyeinek javítása érdekében szükséges a támogatott lakhatás elérhetővé tétele.

Hiányzó elemek

A városban hiányzik viszont a törvény által önkormányzati kötelező feladatként előírt, szenvedélybetegek nappali ellátása intézmény, továbbá a megyében nincs drog-rehabilitációs otthon, amely az egészségügyi, medikális jellegű tevékenység mellett szociális elemekkel, munkaterápiával, szociális re-integrációs funkciót betöltő szerepével fontos lehetne a helyi betegek számára. Legközelebb csak Noszlopon van ilyen ellátási forma, tehát a győriek számára nincs 50 km-en belül elérhető gyógyulási lehetőség.

Speciális csoportok, önségítés

Jelentős előrelépés volt azonban a „Tisztás csoport” indítása 2015-ben, amely a már absztinens, felépülő szenvedélybeteg fiatalok re-integrációját próbálja elősegíteni. A szolgáltatást a Magyar Máltai Szeretetszolgálat SzínStér intézménye működtette pályázati forrásból valamint az önkormányzat által biztosított KEF keretből, de szükség volna a csoport stabil, hosszú távú háttérének megteremtésére. Hasonló csoportok általában a szenvedélybetegek nappali ellátása keretében szerveződnek.

Emellett 2015. június óta „Hozzá tartozói csoport” is működik, amelyben szenvedélybeteg fiatalok hozzátartozói kaphatnak segítséget. A tagok számára anonimitást biztosító csoport a Család- és Gyermekejöléti Központ Marcalvárosi Közösségi Kávézójában működik, a KEF támogatásával. A csoport hosszú távú működtetésének feltételeit meg kell teremteni.

Az alkoholproblémával élők önségítése a Fókusz AE Klub Egyesület, valamint a Kékkereszt Egyesület Győri Csoportja és a Gamma Gt. keretében valósul meg, mindhárom csoport hosszú évek óta működik már. A Rába AA Csoport és a PAMOK-ban indult AA klub a gyógyuló alkoholbetegek számára nyújt közösségi támogatást absztinenciájuk fenntartásában. A drogfüggők önségítő NA (Narcotics Anonymous) csoportja 2016. szeptemberében kezdte meg a működését, az országos NA hálózat részeként.

Intra- és interszektorális együttműködés

Az együttműködés az egészségügyi és a szociális ellátórendszer munkájának összehangolása, fogadókészségének, elérhetőségének, és hatékonyságának növelése terén hozott előrelépést. A kezelőhelyek hatékonyabb összehangolására az oktatási, illetve szociális intézményekkel a folyamatos kapcsolattartásra is kialakultak a csatornák, ezek működtetése rendszeressé vált. Az együttműködést azonban nehezíti a szakemberek leterheltsége, a folyamatos szervezet-átalakítások miatti bizonytalanság és fluktuáció.

Ártalomcsökkentés

Tücsere programra való igénnyel kapcsolatban pontos információ nem áll rendelkezésre, mert az intravénás droghasználók aránya ismeretlen a városban. Az injektlókat veszélyeztető járványok kockázatát mérséklő célzott szűrések önkéntes alapon elérhetők egyébként a városban. A szűrést megfelelő intervenciónak (pre- és posztteszt tanácsadás), kivizsgálásnak, szükség szerint kezelésnek kellene követni. Az intravénás szerhasználókra irányuló megkereső munka hiányzik, pedig az érintettek bevonása biztosíthatná az egyéni, illetve a közösségi ártalmak és kockázatok csökkentését.

Az egyéb ellátási formákban (pl. alacsonyküszöb) megjelenő intraveniálós kliensekkel folytatott szakértői interjúkkal, valamint az ún. „patika” kutatással lehetne felmérni a városi helyzetet. Folyamatosan konzultálni kell a Győr-Szol-lal a köztereken megjelenő droghulladék ügyében, mivel veszélyes hulladéknak minősül, gyűjtése szakértelmet igényel.

Képzés

Az egészségügyi és szociális alapellátó rendszerben dolgozó szakemberek képzése, fejlesztése is további, folyamatos feladat. Mielőbb biztosítani kellene az érintett területeken a szakemberek akkreditált képzésének támogatását. Egyben olyan szervezeti és pénzügyi feltételeket szükséges biztosítani, amelyek következtében az adott szakterület vonzereje megnő, és orvosolhatóvá válik a krónikus szakemberhiány.

Addiktológiai konzultánsok képzését is szükséges volna támogatni, valamint addiktológiai jellegű akkreditált képzéseken való részvételt kellene biztosítani az érintett szakembereknek.

Szükség van azonban az alapellátásban és kapcsolódó szakellátásokban dolgozó szakemberek további érzékenyítésére is a drogprobléma irányában, az addiktológiai ellátórendszerrel való együttműködés, a korai kezelésbe vétel segítése érdekében. Művészeti programok szervezésével (speciális színházterápiás előadás, képzőművészeti alkotások, kiállítások) kell elősegíteni a szemléletváltást, a szenvedélybetegek iránti esetleges negatív hozzáállás leküzdésének elősegítését az egész társadalom, de különös tekintettel a szakemberek körében.

Felsőoktatás

Az országos cselekvési terv értelmében át kell tekinteni a felsőoktatási képzési irányok képzési és kimeneteli követelményeit annak érdekében, hogy azokban kellő súllyal megjelenjenek az egészségmegőrzéssel, szerfogyasztással, a kábítószer-problémával, illetve a lelki egészséggel kapcsolatos ismeretek és készségek. Speciális kollégium indításával lehetne felkelteni a leendő szakemberek figyelmét a témával kapcsolatban. A győri felsőfokú képzésben résztvevő főiskolai és egyetemi hallgatók érdeklődését az addiktológiai terület iránt a Széchenyi István Egyetemen való együttműködés során kell felkelteni, a területen dolgozók által tartott előadások, kurzusok, általuk vezetett szakdolgozati témák, gyakorlati helyek segítségével. Addiktológiai területen vonzó önkéntes tevékenységek lehetőséget kell kínálni az érdeklődő egyetemi hallgatóknak. A felsőoktatásban tanulók számára szervezett rendezvényeken (SZEN) jelen kell lenni prevenció és ártalomcsökkentő szolgáltatásokkal pl. Partisegély.

Stratégiai célok

- Fokozni kell az egészségügyi és a szociális terület együttműködését az addiktológiai ellátórendszeren belül. Nyitottá kell tenni az egészségügyet arra, hogy a szociális területen levő segítő potenciál a józanság érdekében összeadódjon, sinergiát teremtsen.
- A kettős diagnózisú, illetve a szenvedélybetegségek szempontjából leginkább veszélyeztetett célcsoportokkal foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel hatékonyabb együttműködés kialakítása és az átjárhatóság megteremtése (pl. Pszichiátriai betegek kezelését, nappali ellátását végző egészségügyi intézmények, civil szervezetek és az addiktológiai ellátásban tevékenykedők)
- Az addiktológiai ellátórendszer piramisa mentén létre kell hozni a hiányzó szolgáltatáselemeket. (Szenvedélybetegek Nappali Ellátása, Drogrehabilitációs Intézet)

- Átlátható, nyomon követhető ügyfélutak kialakítására van szükség, ahol a szolgáltatások egymásra épülése biztosított. Ennek fejlesztésével a hosszú távú cél az integráció kialakítása.
- Támogatni kell az önszolgáltató csoportok és speciális csoportok működését közvetlenül és közvetetten, az őket befogadó intézményeken, szervezeteken keresztül.
- Nagyobb figyelmet kell fordítani a problémás szerhasználók elérésére; igényfelmérést kell végezni, valamint korai kezelésbe vételük ösztönzését kell elősegíteni, a velük kapcsolatos tapasztalatokat pedig összegezni kell.
- Elő kell segíteni a megkereső programok támogatását, rendszeressé tételét, valamint ezek stratégiaileg átgondolt összehangolása is szükséges volna, a rejtőzködő célcsoport felkutatása érdekében.
- A fiatalokra irányuló Partisegély szolgáltatást rendszeresen elérhetővé kellene tenni a győri szórakozóhelyeken, amelyhez kapacitásbővítésre, fiatal szakemberek és önkéntesek bevonására és felkészítésére van szükség. A központi források elégtelensége miatt, valamint a releváns pályázatok hiányában ezekhez további helyi források allokációjára van szükség.
- Komolyan támogatni kell a szakemberek addiktológiai jellegű képzéseit, továbbképzéseit, konferenciákra, szakmai fórumokra való eljutását, vagy helyben kell megszervezni számukra a tanulási lehetőséget.
- A szakoktatásban és a felsőoktatásban tanulókat fel kell vértetni korszerű egészségfejlesztési és addiktológiai ismeretekkel.
- Elő kell segíteni a szakemberek és a társadalom érzékenyítésére alkalmas, addiktológiával kapcsolatos művészeti programok szervezését a térségben.
- Fokozni kell a győri képviselőket országos az szakmai szervezetekben és intenzívebbé kell tenni a szakpolitikára irányuló lobbiszerű tevékenységet.
- Szükség van a szolgáltatások hatékonyságának vizsgálatára és ennek figyelembe vételére a fejlesztési tervek kidolgozása és a szolgáltatások biztosítása során.

A Győr Városi Drogstratégia célkitűzéseinek, tervezett tevékenységeinek megvalósítása éves feladattervekre lebontva történik, melyek végrehajtását a Győr Városi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum koordinálja.